

Kutsete ja pädevuse omistamisest laborimeditisiinis

Pädevuse/kvalifikatsiooni hindamist on tervishoiu kutsealadel alati väga oluliseks peetud, juba 1980. aastatel toimusid regulaarsed kvalifikatsiooni hindamised nii arstidel, õdedel kui ka laborantidel. Ka praegu on vajadus hinnata pädevust/kvalifikatsiooni, seda nõuab nii EVS-EN ISO15189 standard kui ka Eesti seadusandlus.

Kai Jõers, Piret Kedars, Aivar Orav

Pädevuse/kvalifikatsiooni süsteemi loomisel on tehtud palju tööd nii Eesti Laborimeditisiini Ühingu kui ka Eesti Bioanalüütikute Ühingu. Olukord on keeruline, kuna õiguslikud alused on labori-

töötajate erinevatel kutsealadel erinevad: reguleeritud kutsealadel (laboriarstid) on kohustuslik kuulumine tervishoiutöötajate riiklikku registrisse ja vabatahtlik pädevuse omistamine erialaseltsi juures, mittereguleeritud kutsealadel võimalust ega kohustust tervishoiutöötajate riiklikku registrisse kuuluda ei ole (bioanalüütikud, laborispetsialistid). Seetõttu on bioanalüütikud ja laborispetsialistid loonud oma kutse-kvalifikatsiooni süsteemi, mis põhineb kaheksa-astmelisel EQF (European Qualifications Framework) raamistikul.

Eesti Laborimeditisiini Ühing alustas 2005. aastal pädevuse omistamisega arstidele ja laborispetsialistidele, tuginedes sotsiaalministri määrusele „Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded“. Aastate jooksul on pädevust taotlenud 49 laboriarsti ja spetsialisti, siinkohal märgiksime, et esimene pädevuse saaja oli kliiniline mikrobioloog Marina Ivanova, kellele väljastati pädevuse tunnistus numbriga 0001. Praegusel hetkel toimub pädevuse hindamine ELMÜ pädevuskomisjoni kaudu ainult arsti-

dele (reguleeritud kutseala). Laborispetsialistid töötasid kutsekoja juures välja EQFi raamistikul põhineva kutse andmise süsteemi, mille põhjal anti esimesed kutsetunnistused 2018. aasta lõpus.

Bioanalüütikud alustasid kutseomistamise protsessi kutsestandardi loomisega juba aastal 2003, reaalse kutseomistamiseni jõuti aga alles aastal 2013. Sel ajal oli kasutusel alles vana viieastmeline EQFi kutsekvalifikatsioonisüsteem, bioanalüütikute kutse olid toona bioanalüütik III ja bioanalüütik IV. Alates 2016. aastast omistati kutseid juba uue EQFi kaheksa-astmelise süsteemi alusel, bioanalüütik 6 ja bioanalüütik 7 kutsetena. Käesoleval aastal on kavas taotleda Tartu Tervishoiu Kõrgkoolile esmataseme kutse bioanalüütik 6 andmise õigust. Tartu Tervishoiu Kõrgkooli lõpetajal on sel juhul õigus taotleda oma diplomile esmataseme kutse märget, mis tõendab õppekava vastavust EQFi tasemele.

Vastused küsimusele, kes ning kuidas saaksid enda pädevust hinnata või kutsetaotlusi esitada, annab tabel 1.

TABEL 1.

	Laboriarsti pädevus	Bioanalüütiku kutse tase 6 ja tase 7	Meditsiinilabori spetsialisti kutse
Kes saab taotleda?	Tervishoiutöötajate riiklikku registrisse kantud laboriarst.	Euroopa Liidus bioanalüütiku õppekava või laborandi (varasem keskeri) õppe läbinu. Laborandi õppe läbinud taotleja peab olema töötanud alates 1993. a vähemalt 5 aastat tervishoiulaboris.	Magistritasemele vastav bioloogia, biomeditsiini, keemia, proviisori, geenitehnoloogia, tervishoiutehnoloogia või mõne muu meditsiini ja loodusteaduste valdkonna õppekava läbija.
Taotluste läbivaataja/ hindaja Kutseandja/pädevuskomisjon	MTÜ Eesti Laborimeditisiini Ühing	MTÜ Eesti Bioanalüütikute Ühing	MTÜ Eesti Laborimeditisiini Ühing
Väljaantud tunnistusi	38 (osa kordvtaotlejad)	Ligikaudu 40 tunnistust koos BA III ja IV kutsetega	16 (esmataotlejad)
2018. aastal välja antud tunnistusi	1 tunnistus	4 (3 tase 6 kutset ja 1 tase 7 kutse) tunnistust	16 tunnistust
Tunnistuse kehtivus	5 aastat	5 aastat	5 aastat
Kui tihti saab taotlust esitada?	Taotlusi võib esitada aastaringselt. Pädevuskomisjon koguneb kaks korda aastas – aprillis ja oktoobris.	Kaks korda aastas	Üks kord aastas
Informatsioon	https://www.elmy.ee/uhingust/padevuse-hindamine/	https://www.ely.ee/kutseandmine	https://www.elmy.ee/uhingust/kutseandmine/
Järgmine dokumentide hindamine	Aprill 2019	Märts 2019	November 2019

▼ Kai Jõers pidamas ettekan-
net laborispetsialistidele kutse
omistamisest.

◀ Värskest bio-
analüütiku dip-
lomi oman-
danud Egert
Vinogradov
oma lõputööd
tutvustamas.

▲ Marianne Noormets
tutvustamas bioanalüü-
tikute kutseomistamise
dokumentatsiooni

▲ Merlin Matvere (vasakul) ja Eliko Allik –
kaks äsja kutsetunnituse bioanalüütik 6 saajat.

▲ Aivar Orav andis Jane Kurmile bioanalüütik 7. kutse-
tunnituse ja tänas ühingu poolt tunnustuse eest, mis anti
Tallinna linna aasta tervishoiutöötaja 2018, tiitli eest
Jane Kurmile, kui PERHi õendusliini esindajale.

Loodame, et kutsete standardiseerimine viib meid lähemale
meditsiinilaborites töötavate erinevate erialade esindajate pare-
male koostööle ning erialase pädevuse tõstmisele. On ju üks
osa sellest ka meie erialase töö perioodiline hindamine, et saak-
sime tagasisidet oma tööle ning ka vajadusel teadmist, et peame
ennast erialaselt täiendama. 🍷

UUDIS

29. novembril 2018 toimus
Põhja-Eesti Regionaalhaiglas
ELMÜ kvaliteedi töörühma
koosolek, kus vormistati
lõplikult mitme aasta
jooksul koostatud ja läbi
vaieldud analüütide
verifitseerimise juhend.
FOTO: KAREL TOMBERG

